

UVODNA POJASNILA

Pričujoči priročnik navaja vse elemente, ki so potrebni za opis in identifikacijo vseh vrst gradiva v knjižničnih zbirkah, predpisuje vrstni red elementov v opisu in določa način rabe ločil v bibliografskem opisu. Obsega tudi navodila za določanje avtorstva in oblikovanje značnic. Vsebuje navodila za katalogizacijo posameznih vrst knjižničnega gradiva, ki jih povzema iz splošnega in posameznih mednarodnih standardnih bibliografskih opisov (dalje ISBD), *Abecednega imenskega kataloga* Pavleta Kalana in *Priručnika i pravilnika za izradbu abecednih kataloga* Eve Verone. Vključuje tudi odločitve Komisije za katalogizacijo pri ZBDS in uveljavljeno prakso. Nanje se bomo v pričujočem priročniku sklicevali z naslednjimi okrajšavami in oznakami:

- G** **ISBD(G)** : splošni mednarodni standardni bibliografski opis. Predelana izd. Ljubljana : NUK, 1997
- M** **ISBD(M)** : mednarodni standardni bibliografski opis monografskih publikacij. Predelana izd. Ljubljana : NUK, 1997
- Standard uporabljamo za opis tiskanih monografskih publikacij v enem ali več zvezkih oz. z vnaprej določenim številom fizično ločenih zvezkov. Opis je omejen na publikacije, nastale po letu 1800 oz. po uvedbi strojnega tiska (ca. 1830), ki vsebujejo besedilo ali ilustracije v očem čitljivi obliki (npr. tiskane knjige ali knjige v reliefnem tisku za slepe (npr. knjige v Braillovi pisavi)). Za monografske publikacije pred letom 1830 gl. ISBD(A).*
- NBM** **ISBD(NBM)** : mednarodni standardni bibliografski opis neknjižnega gradiva. Predelana izd. Ljubljana : NUK, 1997
- Standard uporabljamo za opis različnih vrst neknjižnega gradiva, ki niso predmet drugih ISBD-jev. Sem štejemo filme in videoposnetke, zvočne posnetke, projicirno in slikovno gradivo, mikrooblike in holograme, predmete in garniture, sestavljene iz dveh ali več medijev itn.*
- ER** **ISBD(ER)** : mednarodni standardni bibliografski opis elektronskih virov. Ljubljana : NUK, 2000
- Elektronski viri obsegajo gradiva, s katerimi upravlja računalnik, vključno z gradivi, za katere je potrebna na računalnik priključena periferna oprema (npr. predvajalnik za CD-ROM). Elektronske vire delimo po zvrsti na podatke in programe ter kombinacijo obeh. Delimo pa jih tudi glede na dostop. Pri lokalno dostopnih gradivih lahko opišemo fizični nosilec (npr. disketo, CD-ROM), viri z dostopom na daljavo pa so dostopni le po omrežju ali telekomunikacijah.*
- CM** **ISBD(CM)** : mednarodni standardni bibliografski opis kartografskega gradiva. Predelana izd. Ljubljana : NUK, 1999
- Kartografsko gradivo v celoti ali po delih predstavlja Zemljo ali katerokoli drugo nebesno telo v kakršnemkoli merilu; to so na primer dvo- ali tridimenzionalni zemljevidi in načrti; digitalni zemljevidi; aeronavtične, navigacijske in nebesne karte; globusi; pregledne sheme; deli zemljevidov; fotografije, posnete iz zraka, iz satelita ali v vesolju; daljinski posnetki; atlasi; posnetki s ptičje perspektive itn.*
- PM** **ISBD(PM)** : mednarodni standardni bibliografski opis glasbenih tiskov. 2. predelana izd. Ljubljana : NUK, 1998
- Standard uporabljamo za opis glasbenih publikacij v čitljivi obliki, razmnoženih s tiskarskimi postopki, s fotokopiranjem, s posebnimi načini razmnoževanja itn. H glasbenim tiskom sodijo izvedbi namenjene muzikalije, šole, etude, vaje in faksimilirane izdaje rokopisnih muzikalij.*

- A** **ISBD(A)** : mednarodni standardni bibliografski opis starejših (antikvarnih) monografskih publikacij. 2. predelana izd. Ljubljana : NUK, 1997
- Starejše monografske publikacije so v glavnem tiste, ki so izšle pred uvedbo strojnega tiska v 19. stoletju (do ca. leta 1830). Standard lahko uporabimo tudi za opis publikacij, ki so izšle kasneje in so bile natisnjene z metodo ročnega tiska.*
- S** **ISBD(S)** : mednarodni standardni bibliografski opis serijskih publikacij. Predelana izd. Ljubljana : NUK, 1997
- Serijske publikacije so publikacije na kateremkoli mediju, ki imajo praviloma številčne in/ali časovne oznake in izhajajo redno ali neredno v zaporednih številkah; to so npr. časniki, časopisi, letne publikacije in zbirke.*
- CP** Smernice za uporabo ISBD-jev pri opisu sestavnih delov. Ljubljana : NUK, 1998
- Smernice uporabljamo za opis sestavnih delov publikacij/enot (poglavja v knjigi, članka v serijskih publikacijah, posameznih skladb pri zvočnih posnetkih ali glasbenih tiskih itn.). Sestavni deli so po zvrsteh lahko: besedila, ilustracije, glasbeni tiski itn.; mikrooblike; zvočni posnetki, filmi, avdiovizualno gradivo itn.; kartografsko gradivo; elektronski viri.*
- OSKZ** Oblika in struktura korporativnih značnic. Ljubljana : NUK, 1998
- KZPE** Korporativne značnice političnoteritorialnih enot. Spremembe in dopolnitve. – V: Oblika in struktura korporativnih značnic. Ljubljana : NUK, 1998
- SNNV** Smernice za normativne in napotilne vpise. Ljubljana : NUK, 1998
- ISBD** Vsi ISBD-ji.
- AIK67** Kalan, Pavle. Abecedni imenski katalog. Nova izd. Ljubljana : DBS : NUK, 1967
- PPIAK** Verona, Eva. Pravilnik i priručnik za izradbu abecednih kataloga. Zagreb : Hrvatsko bibliotekarsko društvo, 1983–1986
- AACR2R** Anglo-American cataloguing rules. 2nd ed., 1998 revision. Chicago : ALA, 1998
- ZBDS-AIK** Sklepi Komisije za katalogizacijo pri ZBDS.

[podčrtano] Podčrtano besedilo označuje uveljavljeno prakso.

Priročnik sestoji iz štirih delov:

- I. Bibliografski opis (poglavja 0-11)
- II. Določanje avtorstva (poglavje 12)
- III. Značnice (poglavja 13-16)
- IV. Dodatki A-D